

ΟΙ ΔΙΔΥΜΟΙ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Υπό

ΟΛΙΑΣ-ΜΑΡΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΟΥ

Παιδιάτρου

(Τμήματος Βρεφών, Μαιευτηρίου «'Αλεξάνδρα»)

Μιλήσαμε και άλλοτε για τις γοητευτικές ιστορίες των διδύμων, όπως τις εκμεταλλεύθηκαν στις διάφορες χώρες, και είχαμε την ευκαιρία να πραγματοποιήσουμε τολμηρά και γιομάτα απρόοπτα, ενδιαφέροντα ταξίδια. Όμως, πόσο αστέρευτη πηγή χαριτωμένων θεατρικών έργων στάθηκαν οι δίδυμοι για το θέατρο, και προπάντων για τους κωμικούς συγγραφείς, δε μας δόθηκε η ευκαιρία να παρακολουθήσουμε. Το πρόγραμμα, φυσικά, δεν ξενίζει κανένα. Αντίθετα, φαίνεται σε όλους πολύ φυσικό. Γιατί η ομοιότητα των προσώπων που φτάνει ως την ταυτότητα είναι ένα από τα πιο άβυσσικά θέματα στο θέατρο. Φυσικά η ομοιότητα αυτή των διδύμων κλιμακώνεται.

Θα μπορούσαμε να κάνουμε μια γενική παρατήρηση. Υπάρχουν περιπτώσεις που η ομοιότητα μεταξύ τους περιορίζεται στο σημείο να αναγνωρίζη ο καθένας ότι πρόκειται για δυο αδελφούς. Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που η ομοιότητα είναι τόσο καταπληκτική, στην κατασκευή του σώματος, στα χαρακτηριστικά του προσώπου, στο τέμπρο της φωνής και ακόμα στα γούστα, τις κινήσεις, την έκφραση και τις συνήθειες, ώστε να φτάνη ως την ταυτότητα του προσώπου. Να νομίζης, μ' άλλα λόγια, ότι πρόκειται όχι για δυο διαφορετικά, αλλά για ένα και το αυτό πρόσωπο.

Τούτη η καταπληκτική ομοιότητα έδωσε τη δυνατότητα σε πολλούς θεατρικούς, ι-διαίτερα, συγγραφείς, τον Αντιφάνη, το Μένανδρο, τον Πλαύτο, το Σαίκσπηρ, τον Γκολντόνι και άλλους, να μας δώσουν ξεο-

χες κωμωδίες, που εξακολουθούν να σκορπίζουν άφθονο το γέλιο και στο σύγχρονο ακόμα θεατή. Οι κωμικές σκηνές που δημιουργούνται είναι τόσο γνήσιες, αθόρμητες και πηγαίες, ώστε μπορούν να σκορπίζουν άβυσσο το γέλιο και στον πιο απαιτητικό και καλλιεργημένο άνθρωπο, γιατί έχουν την πιο μεγάλη αληθοφάνεια που θα μπορούσαμε να απαιτήσουμε από ένα θεατρικό έργο.

Η πιο περίφημη από τις κωμωδίες των Λατίνων είναι «Οι Μέναιχοι» του Πλαύτου. Φυσικά ο μύθος είναι γνωστός στους πιο πολλούς. Ο Μέναιχος Subreptius αναζητά το δίδυμο αδελφό του Μέναιχο Sossicles. Όταν φθάνη στην ίδια πόλη, τα κωμικά επεισόδια διαδέχονται το ένα το άλλο. Η ίδια η γυναίκα του Μέναιχου Subreptius δέχεται από πλάνη τον Sossicles και κλείνει έξω τον πραγματικό άντρα της. Και οι παρεξηγήσεις διαδέχονται αλληπάλληλες ή μία την άλλη, για να δημιουργήσουν ένα πραγματικό κωκεώνα, ως τη στιγμή που θα συναντηθούν τα δυο αδέρφια και θα αναγνωρισθούν πάνω στη σκηνή.

Στο έργο του Σαίκσπηρ «Η κωμωδία των παρεξηγήσεων» το θέμα είναι αναντίρροπα δανεισμένο από τους Μεναιχούς. Υπάρχουν κι εδώ δυο δίδυμοι αδελφοί, ο Antipholus από την Έφεσο και ο Antipholus από τις Συρακούσες, που η μεταξύ τους ομοιότητα είναι πλήρης. Ο ένας είναι παντρεμένος με μια πολύ ζηλότυπη και δύστροπη γυναίκα και ο άλλος είναι ανύπαντρος. Ο ανύπαντρος (ταξιδιώτης)

γευματίζει με τὴ γυναῖκα τοῦ ἄλλου (ἐμπόρου), καὶ τοῦτος ὁ τελευταῖος βρῖσκεται κλεισμένος ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἀπὸ τὴ γυναῖκα του. Ἐπειτα συλλαμβάνεται γιὰ χρεὴ τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ τὸ ἀνακάτεμα τῶν παρεξηγήσεων συνεχίζεται ὡς τὸ τέλος τῆς κωμωδίας, ἀκριβῶς ὅπως καὶ στὸ ἔργο τοῦ Πλάτου.

Θὰ μπορούσαμε ν' ἀναφέρουμε ἀκόμη τοὺς «Μεναίχμους» ἢ τοὺς «Διδύμους» τοῦ Regnard, ἔργο σὲ πέντε πράξεις, ἔμμετρο, ποὺ παίχτηκε στὰ 1705. Ἐδῶ ἡ σκηνὴ λαμβάνει χώρα στὸ Παρίσι Ὁ ἱππότης γυρίζει ἀπὸ τὸν πόλεμο με τὸν ὑπηρέτη του Βαλεντίνο, καὶ εἶναι ἐρωτευμένος με τὴν Ἰσαβέλλα, τὴν κόρη τοῦ Δημοφῶντα. Τὸν κληρονομεῖ ἡ Αγαμίντε, γιὰ θεῖα τῆς Ἰσαβέλλας, ποὺ θέλει νὰ τὴν παντρεύῃ.

Ὅταν κατέβηκε ἀπὸ τὴν ἄμαξα ὁ ἱππότης, πληροφορορήθηκε ὅτι ἕνας διδύμος ἀδελφός του, ὁ Μέναιχος, ἔχει ἔρθει γιὰ νὰ πάρῃ μίαν τεράστια κληρονομία ἀπὸ ἕνα θεῖο τους καὶ νὰ παντρευτῇ τὴν Ἰσαβέλλα. Ὁ Μέναιχος νομίζεται ἀπὸ ὅλους, τὴν Αγαμίντε, τὴν Ἰσαβέλλα, τὸ Δημοφῶντα κλπ., ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἱππότης, καὶ τὰ κωμικὰ ἐπεισόδια ἀκολουθοῦν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο. Στὸ τέλος ὅλα ταχτοποιοῦνται. Ὁ ἱππότης, με τὴ βοήθεια τοῦ Βαλεντίνου, ἐπιτυγχάνει νὰ πάρῃ τὴν κληρονομία ὀλόκληρη, ἀλλὰ ἀφήνει τὴ μισή στὸν ἀδελφὸ του Μέναιχο, μ' ἀνταλλαγὴ νὰ παντρευτῇ τὴν

Αγαμίντε, ἐνῶ ὁ ἴδιος ὁ ἱππότης παντρεύεται τὴν Ἰσαβέλλα.

Ἐπὶ τὴν ἰστορίαν ταύτην ἔχοντες ἡμετέρας ἔργα ποὺ ἐκμεταλλεύθηκαν ὡς σήμερον μ' ἐπιτυχία τὸ θέμα τῆς ὁμοιότητος τῶν διδύμων ἀδελφῶν. Ὅμως ἐξακολουθεῖ, νομίζομε, νὰ μὲν ἀνεξάντλητη πηγὴ ἐμπνεύσεων καὶ στοὺς συγχρόνους θεατρικοὺς συγγραφεῖς.

Δὲν ἀναγνωρίζομε, βέβαια, στὸν ἑαυτὸ μας τὴν ὁμοιότητα νὰ μιλήσῃ με κῆρος γιὰ τὴ σύγχρονη δραματοποιίαν. Παρ' ὅλα αὐτά, πιστεύομε πὺς ἂν οἱ συγγραφεῖς μας ἀναζητοῦσαν ἀληθινὰς κωμικὰς καταστάσεις μέσα στὴν πραγματικὴ ζωὴ καὶ ἐκμεταλλεύονταν πραγματικότητες σὰν αὐτὲς ποὺ τοὺς παρέχουν οἱ διδύμοι, τὸ θέατρο μας θὰ ἦταν περισσότερον ἀληθινόν, θὰ εἶχε μεγαλύτερη ἀληθοφάνεια καὶ αὐθεντικότητα καὶ θὰ ἐξεπλήρωνε με μεγαλύτερη συνέπεια τὴν ἀποστολήν του, ποὺ δὲν εἶναι παρὰ μιὰ μονάχα: Νὰ δώσῃ στὸν ἀνθρώπου τὴν ξεκούραση ἀπὸ τὸ μόχθο τῆς καθημερινῆς ζωῆς, τὴ χαρὰ καὶ τὴ μάθησιν. Νὰ τὸν κἀνῃ, δηλαδὴ, ν' ἀποφύγῃ τὴν πρόχειρον ἐντόπιση καὶ νὰ τοῦ δῶνῃ τὸ νοῦ, ἔτσι ποὺ νὰ κατανοῇ καὶ νὰ τεκμηριώσῃ τὶς ἀπόψεις του.

Τότε θὰ μπορούσῃ νὰ εἶναι πιὸ σίγουρος γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ πιὸ αἰσιόδοξος γιὰ τὸ μέλλον. Γιατὶ τὸ θέατρο πρέπει νὰ εἶναι, ὅπως ξέρομε, τὸ μεγαλύτερον σχολεῖο τῆς ζωῆς.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΝΕΑ

Ἡ ἀναισθητοποίησις δι' ἠλεκτρισμοῦ (ἢ νάρκωσις διὰ τῆς διοχετεύσεως ἠλεκτρισμοῦ διὰ τοῦ ἐγκεφάλου) ἐφημέροσθη ἐπιτυχῶς εἰς δύο χειρουργομένους εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Ἰατρικοῦ Κέντρου τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μισισσιπιπῆ. Οἱ χειρουργηθέντες ἀφυπνίσθησαν ὀλίγον ἀφοῦ ἐσταμάτησεν ἡ διοχέτευσις τοῦ ρεύματος, μετὰ τὸν τερματισμόν τῆς ἐν λόγῳ ἐγχειρήσεως, ποὺ διήρκεσε

30 λεπτά. Οἱ χειρουργηθέντες δὲν ἠσθάνθησαν τὰ δυσάρεστα μεταγενέστερα φαινόμενα ποὺ ἠσθάνοντο οἱ χειρουργημένοι με ἄλλας συνήθεις μεθόδους.

Οἱ χειρουργοὶ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μισισσιπιπῆ ἐξακολουθοῦν τὰς ἐρεῦνας των διὰ νὰ ἐξακριβώσουν κατὰ πόσον ἡ μέθοδος αὕτη δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ γενικῶς.